

บันทึก

เรื่อง การเปรียบเทียบคดีตามพระราชบัญญัติการส่งเสริม
การอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ได้มีหนังสือ ที่ วว ๐๔๐๖/๒๑๓๒ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖๑ บัญญัติว่า “บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในทางกฎหมายสามคนมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่ได้เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” และความในวรรคสองบัญญัติว่า “ในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ” และในมาตรา ๔๗ กำหนดเรื่องอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ว่า “เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดังต่อไปนี้ (๑) มีหนังสือเรียกเจ้าของโรงงาน ควบคุมหรืออาคารควบคุมมาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใด ๆ เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา”

ในการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว ขั้นตอนการนำเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาเปรียบเทียบคดีที่กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนในการนำเสนอ ได้แก่ มาตรา ๖๑ วรรคสอง กล่าวคือ เมื่อพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ กฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีภายในระยะเวลาที่กำหนด หากเป็นการพบการกระทำความผิดโดยบุคคลอื่นนอกจากที่กล่าวข้างต้น มาตรา ๖๑ มิได้กล่าวถึงขั้นตอนการนำเสนอเรื่องดังกล่าว ดังนั้น หากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายพบเห็นพฤติกรรมที่น่าจะเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการมีหนังสือเรียกให้บุคคลดังกล่าวมาให้ถ้อยคำ หรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใด ๆ เพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา และหากบุคคลดังกล่าวยินยอมรับสารภาพและยินยอมให้ดำเนินการเปรียบเทียบคดี โดยทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ และพนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมนำเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี

กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน จึงขอหารือว่า

๑. พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่รับหนังสือรับสารภาพ และหนังสือยินยอมดังกล่าวเพื่อนำเสนอคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีได้หรือไม่

๒. คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีสามารถรับหนังสือดังกล่าวจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และดำเนินการเปรียบเทียบคดี โดยไม่ต้องส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวและได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจหน้าที่รับหนังสือรับสารภาพและหนังสือยินยอมให้ดำเนินการเปรียบเทียบ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๔๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งบัญญัติให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม สอบถามข้อเท็จจริงหรือตรวจสอบเอกสารบันทึกสภาพโรงงาน อาคาร เครื่องจักร และอุปกรณ์ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานในโรงงานและอาคาร รวมตลอดถึงการปฏิบัติงานของบุคคลใด ๆ ในสถานานั้น ตรวจสอบเครื่องจักรและอุปกรณ์ หรือนำวัสดุปริมาณพอสมควรเท่าที่เป็นไปได้ไปเป็นตัวอย่างเพื่อการตรวจสอบและให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือเรียกเจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมมาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใด ๆ เพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา หรือดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งอำนาจในการตรวจสอบและอำนาจในการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ หากพนักงานเจ้าหน้าที่พบการกระทำอันถือว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลผู้กระทำการดังกล่าวยินยอมรับสารภาพว่าได้กระทำการอันเป็นความผิดตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ทราบ และยินยอมให้ดำเนินการเปรียบเทียบโดยทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ กรณีย่อมอยู่ในอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๗ ที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไปได้

ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจที่จะรับหนังสือรับสารภาพและหนังสือ

^๑ มาตรา ๔๗ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกเจ้าของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมมาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใด ๆ เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) เข้าไปในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานนั้นเพื่อตรวจสอบหรือดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้อำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือตรวจสอบเอกสารบันทึกสภาพโรงงาน อาคาร เครื่องจักรและอุปกรณ์ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงานในโรงงานและอาคาร รวมตลอดถึงการปฏิบัติงานของบุคคลใด ๆ ในสถานนั้นและให้อำนาจตรวจสอบเครื่องจักรและอุปกรณ์ หรือนำ วัสดุปริมาณพอสมควรเท่าที่เป็นไปได้ไปเป็นตัวอย่างเพื่อการตรวจสอบได้

ยินยอมดังกล่าวเพื่อนำเสนอคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีสามารถรับหนังสือรับสารภาพ และหนังสือยินยอมให้ดำเนินการเปรียบเทียบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และดำเนินการเปรียบเทียบโดยไม่ต้องส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ความในวรรคสองของมาตรา ๖๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีเจตนารมณ์ที่ไม่ประสงค์ให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจเปรียบเทียบคดี ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้เอง แม้ว่าโดยปกติพนักงานสอบสวนจะมีอำนาจเปรียบเทียบคดีอาญาได้ตามมาตรา ๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติการเปรียบเทียบคดีอาญา พุทธศักราช ๒๔๘๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเปรียบเทียบคดีอาญา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๙ และมาตรา ๓๗^๔ กับมาตรา ๓๘^๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ตาม เนื่องจากได้มีการกำหนด

^๒ มาตรา ๖๑ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในทางกฎหมายสามคนมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่ได้เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

^๓ มาตรา ๔ ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษหรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจทำการสอบสวนคดีนั้น มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

^๔ มาตรา ๓๗ คดีอาญาเล็กน้อยได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิจารณา

(๒) ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือคดีอื่นที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรซึ่งมีโทษปรับอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่พนักงานสอบสวนได้เปรียบเทียบแล้ว

(๓) ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ซึ่งเกิดในกรุงเทพมหานคร เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่นายตำรวจประจำท้องที่ตั้งแต่ตำแหน่งสารวัตรขึ้นไป หรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้ทำการในตำแหน่งนั้น ๆ ได้เปรียบเทียบแล้ว

(๔) ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

^๕ มาตรา ๓๘ ความผิดตามอนุมาตรา (๒) (๓) และ (๔) แห่งมาตราก่อน ถ้าเจ้าพนักงานดังกล่าวในมาตรานั้นเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกให้มีอำนาจเปรียบเทียบดังนี้

(๑) ให้กำหนดค่าปรับซึ่งผู้ต้องหาจะพึงชำระ ถ้าผู้ต้องหาและผู้เสียหายยินยอมตามนั้น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เจ้าหน้าที่กำหนดให้ภายในเวลาอันสมควรแต่ไม่เกินสิบห้าวันแล้ว คดีนั้นเป็นอันเสร็จเด็ดขาด

องค์กรผู้มีอำนาจในการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไว้เป็นการเฉพาะแล้วในวรรคหนึ่งของมาตรา ๖๑^๖ ความในวรรคสอง ของมาตราดังกล่าวจึงได้บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องปฏิบัติตามที่บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้ กล่าวคือ ในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี กรณีจึงมิใช่บทบัญญัติที่กำหนดให้เป็นขั้นตอนว่าต้องผ่านพนักงานสอบสวนก่อนแต่อย่างใด

ดังนั้น คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีจึงสามารถรับหนังสือดังกล่าวจากพนักงานเจ้าหน้าที่และดำเนินการเปรียบเทียบได้โดยไม่ต้องส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแต่อย่างใด ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๕) ก็ได้เคยวินิจฉัยในปัญหาทำนองเดียวกันนี้ไว้แล้วในเรื่องเสร็จที่ ๔๘๐/๒๕๒๘^๗

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๒

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้ว ไม่ชำระเงินค่าปรับภายในเวลากำหนดในวรรคก่อน ให้ดำเนินคดีต่อไป

(๒) ในคดีมีค่าทดแทน ถ้าผู้เสียหายและผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ ให้เจ้าหน้าที่กะจำนวนตามที่เห็นควรหรือตามที่คู่ความตกลงกัน

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ [๒], ข้างต้น

^๗ บันทึก เรื่อง ขั้นตอนการดำเนินการเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี พร้อมกับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๕๐๑/๑๙๑๕ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๘